

Любі друзі! Багато народів захоплюються героїзмом і мужністю українського народу. Тож, ми вже зараз повинні працювати для відбудови, щоб і надалі прославляти нашу неймовірну Батьківщину.

Знання - це наша сила!

Коли лунає сирена-направляйтесь в укриття! Бережіть себе!

Шановні учні! Нагадую, що на виконанні вами завдання чекає моя електронна пошта:

kvasha.n.v@gmail.com або Вайбер чи Телеграм за номером: 093-74-98-200,

але не пізніше 20:00

Урок № 17

Дата: 20.02.2023

Тема: Сучасні риси національної економіки України

Мета: охарактеризувати сучасні риси національної економіки України; розвивати сформовані здібності, виховувати професійну компетентність.

Хід уроку:

Національна економіка — це історично сформована сукупність підприємств та установ, які працюють на території певної держави з метою задоволення потреб людей і підвищення їхнього рівня життя. Основним показником її розвитку є валовий внутрішній продукт (ВВП). Він виражає сукупну вартість усього обсягу кінцевих товарів і послуг, вироблених на території країни незалежно від національної належності підприємств. Від нього залежить рівень освіти, культури й охорони здоров'я громадян країни.

Виділяють номінальний і реальний ВВП. Номінальний, або абсолютний ВВП, виражається в поточних (фактичних) цінах цього року. Реальний ВВП (із поправкою на інфляцію) виражається в цінах попереднього (або будь-якого іншого базисного) року. Отже, у реальному ВВП ураховується, якою мірою зростання ВВП визначається реальним зростанням виробництва, а не зростанням цін. Показник ВВП розраховується в гривні й доларах США. Більш точні дані пов'язані з визначенням ВВП за паритетом купівельної спроможності (ПКС).

Важливим інтегральним (комплексним) показником суспільно-економічного розвитку держави, а також якості життя є індекс людського розвитку (ІЛР). Він визначається за мінімальним набором даних. Кожен із них являє собою середнє арифметичне трьох показників: довголіття (здатність прожити довге й здорове життя), освіченості й валового національного доходу на одну особу (він використовується для оцінки матеріального стану).

Національна економіка країни характеризується секторальною і територіальною (просторовою) структурою. Під структурою мають на увазі внутрішню будову, що показує, із яких елементів складається економіка. Ви вже знаєте, що секторальна структура передбачає поділ економіки (господарства) на первинний, вторинний та третинний сектори. У первинному секторі національної економіки України найбільше значення мають сільське господарство та добувна промисловість. У вторинному секторі виділяється переробна промисловість. Вона посідає провідне місце в матеріальному виробництві й складається з низки виробництв.

Упродовж останніх років в Україні зростає значення третинного сектору економіки (сфера послуг), у першу чергу торгівлі. Особливе місце в цьому секторі посідає транспорт, швидкими темпами розвивається зв'язок (широке впровадження стільникового зв'язку).

Територіальною (просторовою) структурою економіки називають сукупність певним чином взаєморозташованих і взаємопов'язаних територіальних елементів господарства. Ви вже знаєте, що серед усталених територіальних елементів важлива роль

належить формам просторової організації національної економіки. У промисловості — це промислові пункти, центри, вузли, агломерації та райони. Промисловими агломераціями є Київська, Дніпровсько-Кам'янська, Запорізька, Харківська, Одеська.

Певні особливості мають форми просторової організації сільського господарства. Їх формування тісно пов'язане з окремими промисловими виробництвами, які переробляють сільськогосподарську продукцію (насамперед із харчовою). Разом вони утворюють агропромислові пункти, центри, кущі, вузли та зони.

Зважаючи на відмінності в історичному розвитку, природних умовах, розподілі природних ресурсів та населення, значенні й поєднанні різних форм суспільної організації виробництва (концентрація, дисперсія, агломерування, спеціалізація, комбінування, кооперування), для територіальної структури економіки України характерна певна диспропорція. Особливо це стосується добувної та окремих виробництв переробної промисловості. Найбільша концентрація добувної промисловості у Дніпропетровській, Запорізькій, Харківській, Полтавській, Сумській, Донецькій областях. Підприємства металургії, машинобудування, хімічної промисловості також значною мірою зосереджені на сході країни та в Києві. Більш рівномірно розподілені сільськогосподарське виробництво та промислова переробка сільськогосподарської сировини, хоча за окремими видами продукції виділяються Вінницька, Херсонська, Запорізька, Дніпропетровська області. Підприємства, установи, заклади третинного сектору здебільшого зосереджені в містах, особливо в Києві, Харкові, Одесі, Дніпрі.

Швидкий розвиток окремих виробництв у світі, наприклад точного машинобудування (передусім електроніки), став можливим у результаті тісної співпраці науково-дослідних установ і виробничих підприємств. Це вдається здійснювати в технопарках (технополісах), де майже немає територіального й часового розриву між науковими дослідженнями й виробництвом. В Україні діє низка технопарків, серед них «Інститут електрозварювання ім. Є. О. Патона», «Київська політехніка», «Інститут монокристалів» (Харків).

В Україні накопичений певний досвід роботи вільних економічних зон (ВЕЗ), але поширення він поки що не отримав. Існують й інші сучасні форми просторової організації виробництва товарів і послуг. Наприклад, це кластери - е сконцентровані за географічною ознакою групи взаємозалежних компаній, спеціалізованих постачальників, фірм зі споріднених галузей, а також пов'язаних із їхньою діяльністю організацій (наприклад, університети, агентства зі стандартизації, торговельні об'єднання), що конкурують між собою, але ведуть спільну роботу. В Україні функціонує низка регіональних та локальних кластерів, серед них Вінницький переробно-харчовий кластер, Харківський енергетичний кластер, Херсонський транспортно-логістичний кластер «Південні ворота України». У Львові успішно працюють ІТ-ВРО (кластер у сфері високих технологій) і туристичний кластер. Проте найбільше їх у Київській області: національні інноваційні кластери «Енергетика сталого розвитку», «Технології інноваційного суспільства», «Інноваційна культура суспільства», «Нові продукти харчування».

Переваги локальних кластерів: швидкість створення, відносно низькі витрати; орієнтація на новітні технології, високі технології та місцеві ресурси; гнучкість та мобільність, здатність до зміни спеціалізації та активізації розвитку депресивних територій.

Питання для самоперевірки:

1. Складіть схему «Чинники, що зумовлюють наявність у країни конкурентних переваг на світовому ринку».

Домашнє завдання: дати відповіді на питання для самоперевірки, законспектувати матеріал з теми.

Рекомендована література: . Географія (рівень стандарту): підручник для 11 класу, закл. заг. серед. освіти / В. В. Безуглий, Г. О. Лисичарова. – Київ: Генеза, 2019.

Шановні учні! Нагадую, що на виконанні вами завдання чекає моя електронна пошта:

kvasha.n.v@gmail.com або Вайбер чи Телеграм за номером: 093-74-98-200,

але не пізніше 20:00